

Gangmasters
Licensing Authority

Wyzysk Pracowników

Jak rozpoznać handel ludźmi?

Działamy wspólnie aby chronić podatnych i wykorzystywanych pracowników.

Ten poradnik został stworzony w celu pomocy przy pracy w sektorach objętych nadzorem Gangmasters Licensing Authority. Poradnik ten może również pomóc tym którzy mają jakikolwiek kontakt z potencjalnymi ofiarami handlu ludźmi, zniewolenia, wyzysku czy przymusowej pracy.

Wyzysk pracowniczy może być elementem przewinień kryminalnych takich jak praca przymusowa czy handel ludźmi, które same w sobie składają się na to czym nazywamy współczesne niewolnictwo. Nasz poradnik wyjaśnia znaczenie tych słów oraz radzi jak rozpoznać ofiary tych zbrodni.

Jeśli masz obawy w sprawie natychmiastowego bezpieczeństwa jednostki, należy bezzwłocznie skontaktować się z policją.

Współczesne Niewolnictwo

Współczesne niewolnictwo jest problemem na skalę światową i międzynarodową zbrodnią, wpływającą na życie milionów ludzi na całym świecie, włącznie z dużą grupą tych znajdujących się w Wielkiej Brytanii. Mężczyźni, kobiety i dzieci w różnym wieku i różnych narodowości padają ofiarami handlu ludźmi, przymusowej pracy, przymusowej służby domowej czy zniewolenia poprzez dług.

Istnieje wiele sposobów jakimi wykorzystuje się ludzi, zmuszając ich do pracy za darmo lub bardzo mało. Do różnych sposobów wyzysku zalicza się:

- wyzysk roboczy
- wyzysk seksualny
- przymusowa praca domowa
- pobieranie organów
- wykorzystywanie na tle kryminalnym

Ofiary są kontrolowane siłą, groźbami, przymusami, porwaniem, oszustwami i podstępem.

Jakakolwiek forma „przyzwolenia” ze strony ofiary w takich przypadkach jest nieistotna- żadna osoba w żadnym przypadku nie ma prawa posiadania kontroli nad inną osobą.

Czym jest handel ludźmi?

Handel ludźmi to przemieszczanie osoby z jednego miejsca do drugiego, w kraju lub poza jego granicami, w warunki wyzysku, wbrew ich woli.

Proces ten składa się z trzech podstawowych części:

Działanie - rekrutacja, transport, transfer, oferowanie miejsca zamieszkania lub przejęcie ofiary.

Sposób - groźby użycia siły lub inny rodzaj przymusu, porwania, oszustwa, podstęp, nadużycie władzy, bezbronności, dawanie lub otrzymywanie zapłaty lub ulg finansowych w celu kontrolowania ofiary dla wyzysku

Eksploatacja - może występować w formie niewolnictwa, przymusowej pracy lub zobowiązania, służby, wymuszania działalności przestępczej, wyzysku na tle seksualnym lub pobierania narządów

Po wstępnym przejęciu kontroli nad ofiarami handlu ludźmi, przewozi się je zazwyczaj w miejsce zapotrzebowania na usługi w których można je wykorzystać. Zazwyczaj są to miejsca gdzie ofiara nie zna języka lub podstawowej wiedzy która pomogłaby im w znalezieniu pomocy. Ofiary mogą być również przekazane lub sprzedane innym handlarzom ludźmi.

Czym jest praca przymusowa?

„Wszelka praca lub usługi wymagane od jakiejś osoby pod groźbą jakiejkolwiek kary i do których dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie” - Międzynarodowa Organizacja Pracy

Przypadki pracy przymusowej bywają ukrywane lecz często ludzie są wykorzystywani w bardzo widoczny sposób. Ofiary pochodzą z różnorodnych środowisk etnicznych- mogą to być mieszkańcy Wielkiej Brytanii, migranci pochodzący z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego jak i spoza niego.

Przestępstwa na tle przymusowej pracy w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii* są traktowane bez względu na status imigracyjny ofiar lub ich uprawnień do pracy w tym kraju.

Ludzie którzy padają ofiarami niewolnictwa często zmuszani są do pracy w takich sektorach jak:

- rolnictwo**
- obróbka i pakowanie żywności **
- budownictwo
- rozrywka
- przemysł usług
- produkcja (np. w fabrykach)

* The Coroners and Justice Act 2009, Criminal Justice and Licensing (Scotland) Act 2010

** Sektory objęte nadzorem GLA

Czym jest zniewolenie przez dług?

Ofiary przymusowej pracy mogą być również ofiarami zniewolenia przez dług, kiedy to podstępnie zmusza się je do pracy za darmo lub mało pieniędzy aby spłacić dług.

Pracodawca lub osoba kontrolująca ofiary (np. pośrednik) używa różnych metod aby złapać daną osobę w pułapkę niekończących się zadłużeń które nigdy nie mogą zostać spłacone a nawet przeniesione na najbliższych ofiary. Ubóstwo, groźby, przemoc, nadzór lub uwięzienia są stosowane aby ofiara nie mogła opuścić oprawcy ani uzyskać pomocy.

Zniewolenie długiem może być również znaczącym elementem handlu ludźmi. Ofiary mogą otrzymać ofertę pracy za granicą, wliczającą „darmowy” transport lub ofertę pożyczki od pracodawcy/pośrednika na pokrycie kosztów transportu a także opłatę za znalezienie pracy. Po dotarciu na miejsce, ofiary dowiadują się że praca w ogóle nie istniała albo nie jest tym co było oferowane na początku. W ten sposób osoby te są uwięzione próbując spłacić dług.

Jak rozpoznać handel ludźmi?

Istnieje mnóstwo elementów wskazujących na handel ludźmi oraz przymusową pracę. Nie wszystkie z nich występują w danych przypadkach i nie zawsze są widoczne przy pierwszym kontakcie.

Czasem ofiary nie chcą się dzielić swoją historią z różnych przyczyn. Mogą to być obawy przed odwetem ze strony oprawcy lub że nikt nie uwierzy w ich historię. Ofiary czasem czują wstyd że dają się traktować w ten sposób albo po prostu nie są świadome swoich praw oraz jaka pomoc jest dla nich dostępna.

Nie ma danej ilości czynników oznaczających że dana osoba jest ofiarą handlu ludźmi lub podmiotem pracy przymusowej. Zarówno jeden element jak i kombinacja kilku czynników mogą wskazywać na to, że osoba jest potencjalną ofiarą. Dlatego też każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie.

Kiedy podczas kontaktu z podatną lub wyzyskiwaną osobą wydaje Ci się, że elementy które omawiamy w tym przewodniku występują w jej historii, należy niezwłocznie szukać pomocy dla tej osoby.

Wskaźniki:

Ograniczanie wolności - Ofiary mogą:

- nie posiadać swojego paszportu lub innych dokumentów tożsamości czy podróży ponieważ dokumenty te są przetrzymywane przez osoby trzecie
- być niezdolne do opuszczenia miejsca pracy
- przejawiać objawy tego, że ich zdolność do przemieszczania się jest ograniczona
- być niezdolne do swobodnego przemieszczania się
- otrzymywać groźby że zostaną przekazane do organów władzy
- być podmiotami kontroli i środków bezpieczeństwa w celu zatrzymania ich na miejscu pracy
- być zależne od swojego pracodawcy/pośrednika w sprawie pracy, transportu czy zakwaterowania bez możliwości wyboru
- podróżować tylko w towarzystwie innych pracowników
- być pod kontrolą religii, czarów, rytuałów
- mieć ograniczony kontakt ze swoimi rodzinami lub innymi ludźmi spoza najbliższego środowiska
- nie mieć możliwości swobodnego kontaktowania się z innymi
- być zmuszane do robienia zakupów w danych miejscach
- nie mieć dostępu do opieki medycznej
- być w sytuacji zależności
- dostawać tylko resztki do jedzenia

- pochodzić z miejsc które są znanymi źródłami handlu ludźmi
- doświadczać przemocy oraz gróźb względem siebie lub członków rodziny i bliskich
- przebywać lub być połączone z miejscem które jest prawdopodobnie używane w celu wykorzystywania ludzi
- posiadać fałszywe dokumenty

Zachowanie - Ofiary mogą:

- nie znać miejscowego języka
- zachowywać się jakby były poinstruowane przez kogoś
- pozwalać innym mówić w swoim imieniu podczas bezpośredniego kontaktu
- być nieufne względem organów władzy
- obawiać się ujawnienia ich statusu imigracyjnego
- wykazywać ograniczoną interakcję społeczną lub całkowity jej brak
- być przekonane że muszą pracować wbrew własnej woli
- nigdy nie opuszczać miejsca pracy bez swojego zwierzchnika
- wykazywać obawę lub lęk
- czuć że są w sytuacji bez wyjścia
- uciekać się do popełniania zbrodni aby otrzymać jedzenie lub pieniądze na żywność
- grzebać w odpadkach w poszukiwaniu jedzenia
- być zmuszane do popełniania zbrodni jeśli nie ma dla nich dostępnej pracy
- działać na podstawie fałszywych obietnic

Warunki pracy - Ofiary mogą:

- nie posiadać umowy o pracę
- być niezdolne do negocjowania warunków pracy
- być niezdolne do decydowania kiedy lub gdzie pracują
- być zmuszane do pracy w danych warunkach
- pracować bardzo długie godziny przez długi okres czasu
- nie mieć żadnych dni wolnych od pracy
- nie być odpowiednio ubrane do wykonywanej pracy; np. mogą nie posiadać odzieży ochronnej lub ciepłych ubrań
- nie porozumiewać się z kolegami z pracy
- nie mieć odpowiedniego przygotowania, treningu lub profesjonalnych licencji
- być przekonane że muszą pracować za darmo w zamian za przysługę lub zapewnione mieszkanie

Zakwaterowanie - Ofiary mogą:

- nie znać adresu swojego zakwaterowania lub miejsca pracy
- być niezdolne do udzielenia szczegółów swojego adresu zamieszkania lub miejsca pracy rodzinie i bliskim
- mieszkać w złych lub podrzędnych warunkach
- być niezdolne do decydowania gdzie i z kim mieszkają
- mieszkać w grupach w tych samych miejscach gdzie pracują i w ogóle lub rzadko je opuszczać
- mieszkać w poniżających i nieodpowiednich miejscach takich jak budynki rolnicze czy przemysłowe

Finanse - Ofiary mogą:

- nie otrzymywać wynagrodzenia lub otrzymywać małą jego kwotę
- nie mieć dostępu do swoich zarobków
- być dyscyplinowane poprzez kary lub grzywny
- postrzegać się jako zobowiązane poprzez dług
- być obciążone długiem za koszty transportu które ponosi pracodawca; następnie ofiary muszą zwrócić dług poprzez pracę i usługi w kraju w którym się znalazły
- być informowane że zapłacą swoje długi kiedy zostanie im znaleziona praca
- być obciążani finansowo za usługi których nie chcą lub nie potrzebują
- być zmuszane do otwierania kont bankowych
- być zmuszane do podpisywania dokumentów i aplikacji o finansowe dopomogi socjalne, kredyty czy pożyczki
- mieć karty płatnicze/dokumenty przetrzymywane przez osoby trzecie
- mieć wpłacane wypłaty do kont bankowych innych osób

Wygląd - Ofiary mogą:

- mieć obrażenia wyglądające na powstałe w wyniku ataku
- mieć obrażenia lub nadwyrężenia typowe dla pewnych rodzajów wykonywanych prac
- mieć obrażenia które wyglądają na powstałe w wyniku pewnych ograniczeń swobody
- mieć stare, nieleczone obrażenia lub takie których przyczyn ofiary nie potrafią wyjaśnić
- nosić codziennie te same ubrania

Jak pomagać ofiarom?

Należy:

- zawsze działać myśląc przede wszystkim o dobrze ofiary
- wyjaśnić ofierze co się dzieje i co można zrobić aby pomóc
- uszanować potrzeby i wolę ofiary
- zabrać ofiarę w bezpieczne miejsce gdzie może się czuć na tyle bezpiecznie, by swobodnie rozmawiać
- rozmawiać z ofiarami osobno i oddzielić je od podejrzanych oprawców
- oddzielić grupę ofiar od siebie aby każde z nich mogło opowiedzieć swoją wersję wydarzeń
- zbudować więź i zaufanie, rozwiać jakiegokolwiek obawy na temat postępowań prawnych
- być świadomym tego, że ofiara może cierpieć z powodu stresu lub problemów umysłowych w wyniku zaistniałych wydarzeń
- oszacować potrzeby medyczne i zorganizować odpowiednią pomoc lekarską
- zwracać uwagę na znaki wskazujące na jakąkolwiek komunikację pomiędzy ofiarą a oprawcą
- wziąć pod uwagę religijne i kulturowe potrzeby ofiary
- udzielić ofierze jak największej ilości informacji i, jeśli osoba ta zgodzi się aby wziąć udział w programie National Referral Mechanism (Narodowy Program Opieki nad Ofiarami Handlu Ludźmi), należy wyjaśnić co stanie się dalej

- powziąć starania aby zapobiec dalszej komunikacji pomiędzy oprawcami a ich ofiarami poprzez zaoferowanie wsparcia/współpracy z organizacjami działającymi w National Referral Mechanism
- zwracać uwagę na możliwości zebrania powiązanych informacji, dowodów przewinień na przykład zdobycie dokumentów tożsamości, podróży, finansowych oraz narzędzi komunikacji, kiedy jest to stosowne i możliwe
- skontaktować się z policją lub GLA gdy stosowne, najwcześniej gdy to możliwe po zidentyfikowaniu problemu

Nie należy:

- oczekiwać że ofiary ujawnią się od razu; niektórzy mogą nie wiedzieć że padli ofiarą handlu ludźmi lub że są przymuszani do pracy, inni mogli zostać poinstruowani by kłamać oraz/albo nadal żyją w obawie o swoje rodziny
- osądzać ofiar jeśli częściowo są zamieszane w powstanie zaistniałej sytuacji lub ich warunków pracy
- używać nieoficjalnych tłumaczy lub przyjaciół ofiary w celu tłumaczenia; osoby te mogą działać wedle własnych zamiarów
- traktować ofiar jak podejrzanych przestępców imigracyjnych
- oczekiwać że ofiary będą miały dostęp do transportu lub dokumentów tożsamości a jeśli faktycznie je mają, upewnij się że nie są fałszywe
- starać się o zdobycie oficjalnych zeznań przy pierwszym kontakcie (z wyjątkiem szczególnych przypadków)

Jak pomaga nasza organizacja?

Współczesne niewolnictwo to poważne łamanie praw człowieka.

Co robimy by z tym walczyć:

Naszą rolą jest ochrona podatnych i wykorzystywanych pracowników. Działamy wspólnie z organizacjami takimi jak: policja, National Crime Agency (Narodowa Organizacja Walki z Działalnością Kryminalną) i inne prawne organizacje rządowe aby namierzać, demontować i dezorganizować poważną i zorganizowaną przestępczość.

System licencji typu Gangmaster nadzoruje firmy, które pośredniczą siłą roboczą w sektorach takich jak: rolnictwo, ogrodnictwo, zbiór owoców morza, przeróbka i pakowanie żywności.

Standardy naszej licencji obejmują bezpieczeństwo i higienę pracy, zasady płac, transportu oraz zakwaterowania. Sprawdzamy również czy podatek, składka na ubezpieczenia społeczne oraz regulacje VAT są prawidłowo pobierane.

Poprzez informacje wywiadowcze otrzymywane podczas naszych inspekcji, jak również informacje od społeczeństwa, przemysłu i innych organizacji rządowych, badamy raporty na temat wyzysku pracowników i nielegalnych działalności.

W jaki sposób możesz pomóc?

Zgłoś:

Jeśli masz jakiegokolwiek podejrzenia na temat handlu ludźmi, wymuszania pracy lub wyzysku pracowników, powinieneś to bezzwłocznie zgłosić.

Możesz skontaktować się z organizacjami takimi jak:

Policja - 101 lub w razie nagłego przypadku 999

Crimestoppers - 0800 555 111

The GLA - 0800 432 0804 lub 0115 959 7032 (poza godzinami biurowymi)

UK Slavery Helpline - 0800 012 1700

UK Human Trafficking Centre - 0844 778 2406

Jakich informacji należy szukać?

Poniżej zamieszczamy listę informacji które mogą pomóc organom władzy podczas śledztwa. Szczegóły te pomogą również współpracującym organizacjom w zapewnieniu ofiarom odpowiedniej opieki i wsparcia.

- Szczegółowy opis zamieszanych osób
- Gdzie dokładnie ofiary pracują oraz/lub mieszkają
- Inne powiązane lokalizacje
- Metody nadzorowania/manipulowania ofiar
- Od kiedy zaistniałe sytuacje miały miejsce
- Szczegóły używanych środków transportu
- Trasy i metody podróży
- Szczegóły dotyczące finansów
- Używane dokumenty
- Metoda rekrutacji
- Powiązania narodowe
- Relacje z oprawcą

Gdzie szukać dalszych porad i informacji?

Gangmasters Licensing Authority

www.gla.gov.uk

PO Box 10272, Nottingham, NG2 9PB

Telephone: 0115 959 7052 (zespół wywiadowczy)

Adres Email: intelligence@gla.gsi.gov.uk

UK Human Trafficking Centre

www.nationalcrimeagency.gov.uk/about-us/what-we-do/specialist-capabilities/uk-human-trafficking-centre

Telefon: 0844 778 2406 (24-godzinna linia porad i wsparcia)

Armia Zbawienia – Organizacja charytatywna zajmująca się wsparciem dla ofiar i poradami. Główny kontakt dla ofiar w Anglii i Walii.

www.salvationarmy.org.uk

Telefon: 0300 303 8151 (24-godzinna linia telefoniczna)

Migrant Help - Organizacja charytatywna zajmująca się wsparciem dla ofiar i poradami. Główny kontakt dla ofiar w Szkocji oraz mężczyzn w Irlandii Północnej

www.migranthelp.org

Telefon: 07766 668781 (24-godzinna linia telefoniczna)

Trafficking Awareness Raising Alliance (TARA)

Pomoc dla kobiet, ofiar wyzysku seksualnego w Szkocji.

www.saferglasgow.com/.../support-to-victims-of-human-trafficking.aspx

Telefon: 0141 276 7724

Women's Aid Federation Northern Ireland

Organizacja zajmująca się pomocą dla kobiet.

www.womensaidni.org/

Telefon: 02890 249041

BAWSO - wsparcie dla ofiar w Walii

www.bawso.org.uk

Telefon: 0800 731 8147 (24-godzinna linia telefoniczna)

NSPCC Child Trafficking Advice Centre

Organizacja zapewniająca porady i informacje na temat walki z wyzyskiem dzieci.

www.nspcc.org.uk/Inform/research/ctail/ctail_wda84866.html#how

Telefon: 0808 800 5000

Adres Email: help@nspcc.org.uk

Gangmasters Licensing Authority
PO Box 10272 ■ Nottingham ■ NG2 9PB
www.gla.gov.uk

info: enquiries@gla.gsi.gov.uk
t: 0345 602 5020